

Koulukuljetuksia koskevat periaatteet

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Perusopetuslaissa ja Pyhäjoen sivistyslautakunnan periaatepäätöksissä määritellään ehdot, joiden täyttyessä kunta järjestää oppilaille koulukuljetuksen. Muiden kuin kunnan kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajat ovat itse velvollisia järjestämään lastensa kuljetukset parhaalla katsomallaan tavalla. Myös kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat aina järjestää lastensa koulumatkat paremmin, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä.

Seuraavassa esitellään ne periaatteet, joiden mukaan oppilaille myönnetään kunnan koulukuljetus, kerrotaan kuljetusten järjestämisestä eri kulkumuodoittain sekä annetaan ohjeita koulukuljetuksen hakemiseksi, kuljetustenaikaiseen käyttäytymiseen ja poikkeavien tilanteiden varalle.

Oikeus koulukuljetukseen

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain ja kunnan koululautakunnan tekemien periaatepäätösten mukaisesti seuraavasti.

Koulumatkan pituus

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen oman koulupiirin kouluun/kunnan määräämään opetuspaikkaan tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos:

- esiopetuksessa olevan tai 1. - 2. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 3 kilometriä tai
- 3. - 9. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 5 kilometriä.

Koulumatka mitataan kotitontin portilta koulutontin portille lyhintä käyttökelpoista reittiä.

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Seuraavat kilometrirajat ovat pisimpiä mahdollisia omavastuumatkoja, jotka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin.

- esiopetuksessa olevat ja 1. - 2. luokan oppilaat, 1,5 kilometriä
- 3. - 9. luokan oppilaat, 3 kilometriä

Talviaikaan 1.10.-31.3. järjestetään koulukuljetus myös niille 3. – 6. luokkien oppilaille, joiden koulumatkan pituus ylittää 3 kilometriä.

Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kunta on velvollinen järjestämään kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaamaan huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta. Koulumatkan turvallisuuden arviointiperusteina käytetään tiehallinnon määrittelemiä koulumatkan turvallisuuden arviointiohjeita. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset. Esimerkiksi valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista.

Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija tapauksesta riippuen ja lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnosta on myös ilmentävä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija suosittelee koulu-kuljetuksen järjestämistä. Koulumatka saattaa olla liian vaikea esimerkiksi oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai liian raskas, jos oppilaalla on esimerkiksi terveydellisiä esteitä kulkea koulu-matka omin neuvoin.

Koulukuljetusten järjestämisen periaatteet

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä. Muita kuljetusmuotoja, tilauslinja-autoja ja takseja, käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä. Esiopetusoppilaiden kohdalla kuljetusmuoto valitaan tapauskohtaisesti. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja (vuoroauto, tilauslinja-auto ja taksi). Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla. Lain mukaan oppilaan koulumatka odotusaikoineen voi kestää enintään 2½ tuntia päivässä. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttänyt tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoineen voi kestää kuitenkin enintään 3 tuntia päivässä. Odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina ja etenkin, ettei nuorimpien oppilaiden tarvitsisi odotella koululla yli (?) minuuttia ilman valvontaa. Jos aika ylittyy, oppilaille järjestetään valvontaa tai kuljetus järjestetään niin, ettei odotusaikoja synny.

Oppilaan huoltajalle voidaan maksaa anomuksesta koulumatkakustannusten korvausta, jos oppilas täyttää koulukuljetusehdot ja huoltaja kuljettaa oppilasta. Tällöin kunta ei pääsääntöisesti järjestä oppilaalle kuljetusta eikä anna vuoroautolippuja. Korvaus maksetaan liikenne- ja viestintäministeriön vahvistaman vuoroauton alennuslipputaksan mukaisena korvauksena/matka. Korvaus maksetaan huoltajan pankkitilille jälkikäteen kuukausittain.

Kuinka koulukuljetusta tai korvausta haetaan

Mikäli oppilas on oikeutettu kunnan järjestämään koulukuljetukseen koulumatkan pituuden perusteella, ei kuljetuksen tarvitse erikseen hakea, vaan asia järjestetään viran puolesta. Muissa tapauksissa koulumatkan järjestämistä tai koulumatkakulujen haetaan sivistyslautakunnalta. Päätöksen kuljetusetuuden myöntämisestä tekee sivistyslautakunta ja koulumatkakustannusten korvauksesta sivistystoimenjohtaja.

Korvausta haetaan jokaiselle lukuvuodelle erikseen ja päätös tehdään aina lukuvuodeksi kerrallaan. Myös asiantuntijalausunnot on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuksia. Tällaisissa tapauksissa asia sovitaan erikseen. Erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden perusteella tapahtuvissa kuljetuksissa, voidaan kuljetus järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi.

Kuljetusten aikana

Jotta koulukuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, tulee oppilaiden, huoltajien ja liikennöitsijöiden olla tietoisia seuraavista periaatteista ja noudattaa niitä:

- koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana
- liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeintä. Linja-autossa tai taksissa ei saa liikkua paikasta toiseen kuljetuksen aikana ja taksissa on pidettävä turvavyöt kiinni
- linja-auton tai taksin kuljettaja saa puuttua kuljetuksen aikana mahdollisesti tapahtuvaan häiriöön tilanteen vaatimalla tavalla
- huoltajan tulee ilmoittaa taksiautoilijalle, jos oppilas sairastuu, eikä tarvitse koulukyytiä
- taksiautoilijalle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista kuten allergioista ym., jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin
- koulutaksin kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esimerkiksi liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa •
- koulutaksin ei tarvitse odottaa oppilasta, jos hän myöhästyy taksipysäkillä. Oppilaan on oltava sovittuna aikana sovitulla taksipysäkillä, ei esimerkiksi jossain sen läheisyydessä.
- koulutaksi ei ole myöhässä, jos se saapuu taksipysäkillä 10 minuutin kuluessa sovitusta ajasta koulutaksi ei saa ohittaa taksipysäkkiä ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki pysäkillä kyytiin nousevat oppilaat ole mukana
- Liikennöitsijöiden tulee toimittaa kuljetusten aikataulut syksyllä ennen koulujen alkua ja ilmoittaa aikataulumuutoksista

Entä sitten jos...

...sattuu onnettomuus

Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista koulu-aikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata.

Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on koulu velvollinen tiedottamaan oppilaiden huoltajia tapahtuneesta.

...linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkillä

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Oppilaan ei pidä kuitenkaan odottaa kuljetusta pysäkillä loputtomiin, vaan on parasta, että hän menee takaisin kotiinsa.

...on kovat pakkaset

Kovien pakkasten vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Kuljetusoppilaat kuljetetaan kuitenkin tavalliseen tapaan. Huoltajan on itse päätettävä lähettääkö lapsensa kouluun sään ollessa erityisen kylmä.

...sattuu vahinko- tai ilkivaltatapaus

Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja

...kuljetuksen laatuun ei olla tyytyväisiä

Mahdollinen laaturvirheitä koskeva palaute osoitetaan kunnan koulutoimelle. Kaikki valitukset kirjataan ylös, selvitetään liikennöitsijän kanssa ja huomioidaan kuljetusten suunnittelussa ja kehittämisessä. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikennelainsäädännön rikkomista, tulee asianosaisten ottaa suoraan yhteyttä poliisiin.

Liikenneturvallisuus

Kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen turvallisuuden puolesta. Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain hyvin koulumatkareitti ja liikenteessä kulkeminen. Pienimpiä oppilaita ei ole syytä päästää kouluun polkupyörällä. Pyöräilykypärän käyttöä suositellaan aina pyöräillessä. Myös heijastimen käyttö on ehdottoman tärkeää pimeään vuodenaikaan.

”Älykortti”

Pyhäjoen kunnalla on käytössä ns. älykortit koulumatkojen maksamiseen linja-autolla matkustettaessa. Kortin käytössä tulee huomioida seuraavat asiat

- Kortti on henkilökohtainen ja se on tarkoitettu ainoastaan koulumatkoihin
- Kunta on maksanut korteista pantin lunastaessaan ne Matkahuollosta. Jos kortti hukkaantuu tai vaurioituu, oppilas velvollinen maksamaan pantin sekä niiden matkojen arvon, jotka ovat jäljellä kortissa
- Kortti säilytetään muovikotelossa, niin se ei taitu eikä naarmutu.
- Korttiin ladataan 44 matkaa kerrallaan. Matkojen loppuessa oppilas hakee koulun kansliasta lomakkeen, joka oikeuttaa uuteen lataukseen linja-autossa tai matkahuollossa. Latauskertoja saa vain koulumatkojen edellyttämän määrän.
- Kortit kerätään pois kevätlukukauden lopussa. Korttien tulee palautettaessa olla ehjiä, ne eivät saa olla taitettuja tai naarmutettuja, muutoin peritään pantti.